

Bijenhoudersvereniging De Vierkante Korf

Bijenhoudersvereniging "De Vierkante Korf" UDDEL & Omstreken.
Secretaris Bert Huisman, 't Hof 41, 3888MH Uddel T: 06-49854155; E: info@devierkantekorf.nl

Bij-Blijven nr 15 (maart 2022)

Informatie vanuit De Vierkante Korf:

De Vierkante Korf heeft een eigen website:

Er waren een aantal startproblemen, maar die zijn inmiddels opgelost. Als je in de zoekbalk intypt "devierkantekorf.nl" (zonder aanhalingstekens), dan zie je de website als eerste genoemd worden. Zoek je echter met de losse woorden "de vierkante korf", dan startte onze website op pagina 5. Inmiddels staan we onderaan bij pagina 1. Het gaat de goede kant op, maar om bovenaan de eerste zoekpagina te komen, moet er nog een stap gezet worden. Jullie kunnen helpen. Willen jullie allemaal eens de website bezoeken? Ik ben benieuwd naar jullie reacties/opmerkingen/vragen/aanvullingen. Als ik "iets hoor, kan ik iets doen; als ik niets hoor, kan ik niets doen." Reacties kunnen via het contactformulier verstuurd worden of naar: info@devierkantekorf.nl

Basiscursus bijenhouderij:

Op zaterdag 12 februari startte de basiscursus bijenhouderij. Er zijn 11 deelnemers. Deze wordt voor de laatste keer georganiseerd door Kleis Hensen. De start van de cursus is in de vertrouwde schuur van Berend Hop, maar dit is ook de laatste keer. Het cursusteam wordt uitgebreid. Het is de bedoeling, dat Harry Huisman de coördinatie overneemt. Tijdens de praktijkuitvoering wordt hij geholpen door Berend Jan van Milligen en Hendrik Gerrit Mastenbroek. Vanaf april worden de lessen in Staverden gegeven. In de loop van dit cursusjaar hopen we ook dat er les gegeven kan worden in de blokhut op de nieuwe bijenstand.

Cursus voor gevorderden ism het Honingmagazijn

Maandag 14 februari startte de cursus voor gevorderden in Epe. Deze cursus organiseren we samen met het Honingmagazijn in Epe. Er zijn 16 deelnemers. Vanuit onze vereniging doen Ad van der Wiel, Sandra Hofsommer, Silvia Koetse, Harry Huisman en schrijver dezes mee. Na 6 theorielessen worden er nog 8 praktijklessen in Epe gegeven. Eén van de belangrijkste onderwerpen wordt de bijengezondheid. Kun je in de kast zien/horen/ruiken hoe het met je volk gaat?

21 april, 23 juni en 20 oktober; 3 ledenbijeekomsten:

Binnen het bestuur praten we regelmatig over mogelijkheden om zinvolle, leerzame activiteiten voor onze leden te organiseren. Wij hebben drie sprekers uitgenodigd om een avond te verzorgen. Het doel is om een onderwerp centraal te stellen, verdieping te geven en elkaar te ontmoeten.

Wij hebben drie data vastgelegd in het Blanke Schot en wel op:

donderdag 21 april: Arie Koster houdt een voordracht over biodiversiteit

donderdag 23 juni: Albert Muller komt vertellen over BD-imkeren

donderdag 20 oktober: Johannis Vogelaar sluit af met een avond over honing en wasverwerking.

Elke avond start om 19.45 uur. Wij nodigen ook leden van de omringende bijenverenigingen uit. Daarom is aanmelden verplicht. De toegang voor leden van onze vereniging is gratis, inclusief koffie/thee. De overige consumpties zijn voor eigen rekening. Het thema biodiversiteit speelt een steeds grotere rol in onze maatschappij. Daar hebben we met onze bijen ook mee te maken. Dit belooft een boeiende, informatieve avond te worden.

Algemene Ledenvergadering:

Jullie hebben inmiddels de vergaderstukken ontvangen. Wij hopen donderdag 24 maart op een grote opkomst. Na de pauze is er een lezing over de koninginnenteelt door Martin Wolswinkel; de moeite waard.

Uit de zwerm

In elke nieuwsbrief worden twee leden voor het voetlicht gehaald.

In nummer 1: Wat een toeval?

September 2018 hielp ik mee met het heideschonen op het Speulderveld. Daar zag ik kasten met de naam Bert Huisman er op. Twee leden met dezelfde naam binnen een kleine vereniging. Hoe is het mogelijk! (en we hebben ook allebei een broer die Harry heet)

Naam en woonplaats: Bert Huisman, Ermelo

Waarom ben je bijen gaan houden?

Wij wilden een aantal stoelen laten matten na ons trouwen eind jaren '90. Op het Schaapscheerdersfeest in Uddel kwamen we Gert Oudendorp tegen. Bij Gert hebben we daarna een cursus stoelen matten gevolgd. Ook hebben we leren korven vlechten. Wij hadden veel contact met Gert. Op een gegeven moment zei Gert: "Er kunnen ook bijen in een korf." Zo is het begonnen.

Hoeveel kasten/korven? Waar staan ze?

Ik heb een stuk grond in Speuld. Daar staan in de winter 6 kasten. In de zomer kan dat makkelijk verdubbelen.

Wat is leuk aan je hobby?

De bijen reageren elk jaar weer anders. Dat vind ik leuk. Contact hebben met mede-imkers is gezellig en leerzaam.

Wat doe je bij de vereniging? Hoe lang ben je al lid?

Via Gert kwam ik bij de Vierkante Korf. Van hem heb ik veel geleerd, maar ik heb wel een basiscursus gevolgd in 1999. Ik regel het heideschonen op het Speulderveld. Verder zie je me op de markten bij het vlechten en korven.

Hoe denken ze thuis over je hobby?

Mijn vrouw is blij dat de kasten in Speuld staan, maar ze zegt wel af en toe: "Moet je nu alweer naar je bijen?" Sinds het overlijden van Gert helpt ze thuis wel met het verwerken van de honing.

Wat is minder leuk aan de bijen?

Dat ze steken.

Wat mag de vereniging meer doen?

De vereniging doet genoeg. Er zijn veel verschillende activiteiten. Wel stoort het me, dat je altijd dezelfde leden tegen komt. Dat zie ik zelf bij het heideschonen. Ik zie bijna altijd dezelfde mensen. Mijn idee zou zijn om die imkers gratis hun kast op de heide te laten zetten.

Goede tip voor mede-imkers?

Laat je zien binnen de vereniging en doe mee.

Leuke herinnering?

Ik was met Aart de kasten aan het nakijken. Aart moest even de bosjes in en zag tot zijn verbazing een zwerm bijen, die zelf aan het uitbouwen waren gegaan. Dat is toch eigenlijk bijzonder om mee te maken. Verder mis ik Gert Oudendorp. Daar kwam ik een aantal keren per week.

Naam en woonplaats: Bert Huisman, Uddel

Waarom bijen gaan houden?

Begin 2017 kwamen we in Uddel wonen. Ik kwam een bericht tegen over de start van een basiscursus bijenhouderij in Uddel. De vader van Marja heeft al heel lang bijen. Wij hebben nu de ruimte, dus zijn we gestart.

Hoeveel kasten/korven? Waar staan ze?

Wij hebben 2 kasten en die staan bij ons in de tuin. In de zomer kan er nog een volkje bijkomen.

Wat is leuk aan je hobby?

Het is boeiend om het leven van zo'n volk te volgen. Wat gebeurt er veel en wat zit een volk dynamisch in elkaar. Verder ben ik me veel bewuster van de natuur om me heen. Welke bomen/planten bloeien er?

Wat doe je bij de vereniging? Hoe lang ben je lid?

Wij hebben de basiscursus gevolgd in 2018. Ik ben secretaris en zit in de marktcommissie.

Hoe denken ze thuis over je hobby?

Wij hebben samen de cursus gevolgd en doen zoveel mogelijk samen het imkeren.

Wat is minder leuk aan de bijen?

Ik ben een aantal keer in mijn gezicht gestoken. Dat was geen pretje.

Wat mag de vereniging meer doen?

Ik vind dat er veel gedaan (kan) worden. Ik ben het wel met Bert eens, dat je vaak dezelfde leden tegenkomt. Binnen het bestuur denken we veel na over activiteiten waarbij we de leden kunnen betrekken. De drie lezingen die komen, is daar een voorbeeld van.

Goede tip voor mede-imkers?

Geniet van je hobby, vraag om hulp als dit nodig is en steek eens de handen uit de mouwen. Dat is ook vaak nog gezellig.

Leuke herinnering?

De bijenmarkt in 2021. Dit was het eerste evenement, dat weer doorgang kon vinden. De vele bezoekers waren opgelucht en vrolijk en blij om elkaar weer te zien. Dat gold ook voor de kraamhouders.

De bijenstand aan de Harderijkerweg

In het afgelopen jaar hebben we een goede start kunnen maken met een eigen onderkomen voor onze vereniging. In 2022 gaan we volop verder. Er moet een aansluiting komen voor water en elektra. Ook is het de bedoeling om (een deel) van de basiscursus in de blokhut te organiseren. Regelmatig zal er geklust moeten worden. Inmiddels is een deel van het terrein omgewerkt en uitgeharkt. Daar worden eenjarige gezaaid. Kortom: genoeg plannen.

Renske Bos heeft een ontwerp voor de bijenstand gemaakt. Donderdag 30 maart vanaf 16.00 uur worden er struiken en vaste planten in de grond gezet. Welkom om een uurtje te helpen!! Harry Huisman is beheerder van de bijenstand. Wil je een volk plaatsen of heb je vragen? Neem contact op met Harry: harryhuisman@kpnmail.nl of bel hem op: 06-53735507. Inmiddels is ook een reglement voor de bijenstand door het bestuur goedgekeurd. Heb je belangstelling om dit reglement door te lezen? Deze is te vinden op onze website onder "bijenstand".

Heideschonen:

Zaterdag 26 februari hebben we met z'n achten op het Speulderveld gewerkt. Het was mistig en het had een beetje gevoren. Mysterieuze omgeving waarop veel gedaan is. Een week later waren we op de Vosselt met z'n tien. Daar was het stralend zonnig. Een groot deel van de heide waar in het najaar de kasten staan, is ontdaan van het opschot van dennetjes. Een nuttige, zinvolle activiteit. Jammer, dat

we steeds weer dezelfde, trouwe heideschoners mogen verwelkomen.

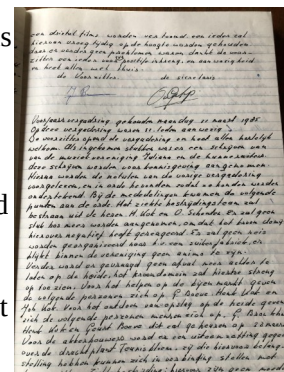
Vraag en aanbod

De rubriek staat open voor elk lid en belangstellende, die een vraag of aanbod heeft voor de lezers van deze nieuwsbrief. Imkersmaterialen over? Drachtplanten ruilen? Een "maatje" in de buurt zoeken? Een koningin zoeken? Dit valt aan te vullen met heel veel vragen/opmerkingen/wensen/aanboden op het gebied van de bijen. Kom maar op met jullie reacties.

Vraag van Sandra Hofsommer: "Is er iemand die werkt met zwarte bijen? Of kent iemand die met zwarte bijen werkt? Ik wil graag tzt een zwerm of een volkje overnemen?" Reacties graag naar amhhofsommer@hetnet.nl

uit de archieven

Ik kreeg twee fraaie boekwerken. In een keurig handschrift deed oud-secretaris Gert Oudendorp verslag van de ledenvergaderingen en de marktcommissie. Bladerend door de boeken komen veel herkenbare vragen/opmerkingen naar boven. Op de foto staat een deel van het verslag van de Algemene Ledenvergadering van 11 maart 1985. Ook toen was men al bezig met ziektebestrijding, maar ook met het organiseren van excursies. In dat jaar werd ook de heide op de Vosselt geschoond. De medewerking van de toenmalige boswachter was heel moeizaam. Daarom werd het schonen ook gestopt. Wij zijn nu weer voor het tweede jaar op de Vosselt geweest. Boswachter Meindert Bruggemans is gelukkig heel tevreden en coöperatief.

Nieuws van Imkers Nederland:

Onze landelijke vereniging Imkers Nederland heeft ook een eigen website. Daarop vind je informatie over de aangesloten verenigingen. Verder is er veel informatie te vinden over cursussen, bijengezondheid, het imker zijn, bijenproducten en het laatste actuele nieuws. De moeite waard om eens te kijken.

Jullie hebben informatie ontvangen over de Algemene Ledenvergadering van Imkers Nederland. Deze is georganiseerd op zaterdag 2 april, vanaf 13.00 uur in Veenendaal.

Nieuws uit de wetenschap:

De universiteit van Wageningen houdt zich ook bezig met de honingbijen. Vooral de bijengezondheid is een belangrijk thema. Er is veel informatie te vinden op hun website: www.wur.nl/bijen
Het is ook mogelijk om je aan te melden voor de interessante nieuwsbrief via de website of via bijen@WUR

In de meest recente nieuwsbrief kwam ik een artikel tegen over de sociale veerkracht van honingbijen. In hoeverre speelt “stress” een rol op het functioneren van een volk?

Waarom bezwijken sommige honingbijvolken door veranderingen in het milieu en stressfactoren zoals parasieten, voedseltekorten en ziekten, terwijl andere kunnen herstellen?

Het vermogen van bijenvolken om homeostase (uitgebalanceerde zelfregulatie) te behouden en/of terug te keren naar homeostase na blootstelling aan stressoren, wordt gedefinieerd als *sociale veerkracht*. Het meten van sociale veerkracht is een nieuwe benadering voor het beheer van de gezondheid van honingbijen en kan helpen bij duurzame bijenteelt en toekomstige preventie van verlies. In de afgelopen decennia hebben honingbijvolken grote verliezen geleden, veroorzaakt door verschillende stressoren zoals varroa, gebrek aan dracht en pesticiden. Eerdere experimenten laten zien dat deze stressoren zowel effect hebben op individuele bijen als op volksniveau. Hoewel individuele bijen dood kunnen gaan, storten niet altijd alle volken in door blootstelling aan stressoren.

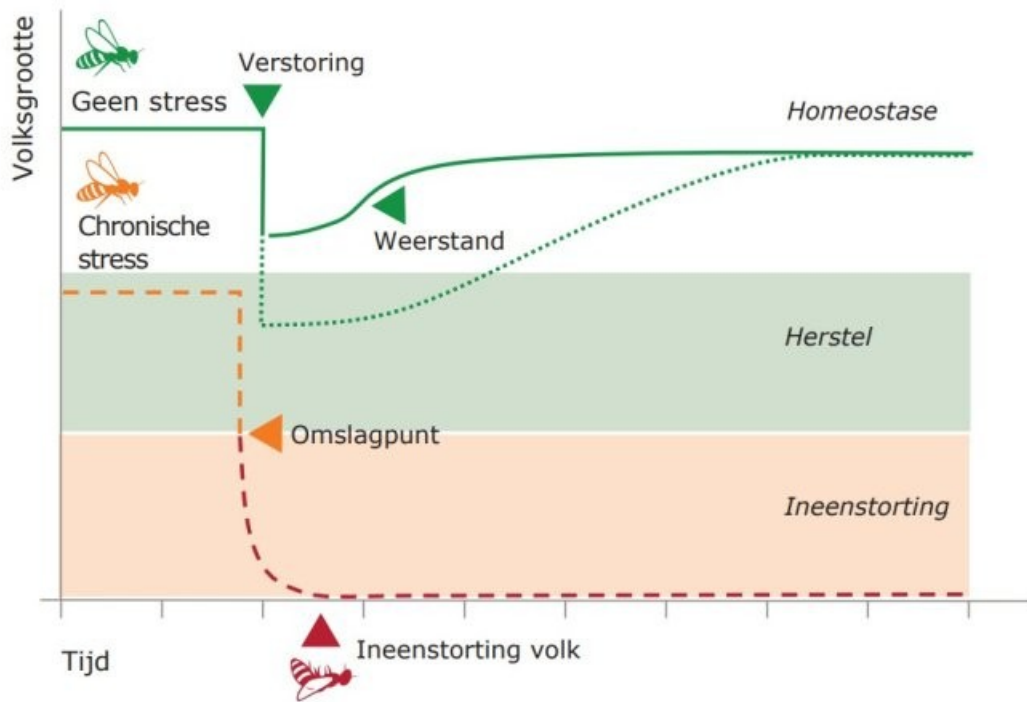
Superorganismen met sociale veerkracht

Honingbijen worden beschreven als superorganismen. Dit betekent dat ze een groep individuen zijn die als één geheel handelen. Het zelfregulerende gedrag van individuele bijen en de interacties tussen nestgenoten houden het volk in evenwicht. Als superorganisme kan het volk de homeostase handhaven of terugkeren na blootstelling aan stress door middel van volksmechanismen. Het kan dus zijn dat ondanks de verstoring en een deel dode bijen, het volk toch in staat is te herstellen en weer in balans te komen. Dit vermogen wordt gedefinieerd als sociale veerkracht.

Chronische stress

De sociale veerkracht van honingbijen kan in het gedrang komen door chronische stress. Bijvoorbeeld in volken met varroabesmetting. Wanneer stress te lang aanhoudt, kan dat leiden tot uitputting van de veerkracht. Naarmate het volk minder veerkrachtig wordt, kan het kwetsbaarder zijn voor extra stress of veranderingen in de omgeving. Volken onder chronische stress zijn kwetsbaarder voor effecten van verstoringen, ze kunnen voorbij het kantelpunt worden geduwd en zijn mogelijk niet in staat om te herstellen en kunnen uiteindelijk instorten (figuur 1). Uitzonderingen hierop kunnen volken zijn die resistent of tolerant zijn ten opzichte van een stressor (bijv. varroa). Deze volken kunnen ondanks de blootstelling aan de stressor toch hun homeostase behouden door gedrag te vertonen dat voorkomt dat ze last krijgen of omdat ze sneller kunnen herstellen.

Figuur 1.

Visualisatie van sociale veerkracht in een honingbij volk, met volksgrootte weergegeven over de tijd. In volken zonder (chronische) stress zijn het volken in homeostase (een evenwicht van zelf regulerende mechanismen). Afhankelijk van de mate van verstoring, herstelt het volk en komt weer in balans. Indien het volk al last heeft van (chronische) stress, kan het bij verstoring over een kantelpunt schieten en instorten, herstel is dan niet meer mogelijk. De capaciteit van de onderliggende mechanismen in het volk die zorgen dat er herstel plaatsvindt, is essentieel voor de overleving van het volk.

Coping mechanismen

Het meten van sociale veerkracht in volken kan gunstig zijn voor de gezondheid van honingbijen. Echter, voordat sociale veerkracht kan worden gemeten, moeten mechanismen van veerkracht beter worden begrepen.

Er kunnen drie 'coping mechanismen' voor sociale veerkracht worden gedefinieerd vanuit de ecologie van de honingbij. Dat zijn onderliggende sociale mechanismen in het volk die helpen de zelf regulatie in balans te houden of weer terug in balans te brengen.

1. Thermoregulatie in de winter, om te overleven bij koude temperaturen, waarbij volken een thermo-regulerende cluster vormen om warmteverlies te remmen.
2. Tijdstip waarop het volk midwinter het broednest weer opstart, waarbij het de afweging moet maken tussen voorraden die beschikbaar zijn en tijdig optimaal klaar staan om te starten met foerageren op de eerste dracht.
3. De taakverdeling van werksters in de lente en zomer, waar honingbijen verschillende taken uitvoeren voor groei en voortplanting van het volk, maar ook moeten voorbereiden op de winter.

Sociale veerkracht als mechanisme om met stress om te gaan

Het effect van stress op deze volksmechanismen en hoe verschuivingen en verlies van veerkracht kunnen optreden als reactie, worden verder besproken in het onlangs gepubliceerde artikel "[Understanding social resilience in honeybee colonies](#)". Dit artikel verscheen in het gratis toegankelijke tijdschrift 'Current Research in Insect Science' en bespreekt welke mechanismen volken gebruiken om te herstellen en/of de stabiliteit te behouden na blootstelling aan stress. De auteurs, onder wie bijen@WUR-onderzoekers Zeynep Ülgezen en Dr. Coby van Dooremalen, onderzoeken sociale veerkracht bij honingbijen als een mechanisme om met stress om te gaan, identificeren welke methodes honingbijen daarvoor gebruiken en bespreken hoe veerkracht kan worden gemeten.

Het begrijpen van sociale veerkracht, en daarmee het identificeren van indicatoren van verlies van veerkracht, is essentieel voor de gezondheid van honingbijen en het voorkomen van verlies van volken.

Activiteitenagenda 2022

<i>za. 5 februari</i>	<i>studiedag IN, incl honingkeuring</i>	<i>gecanceled</i>
<i>za. 12 februari</i>	<i>start beginnerscursus</i>	
<i>ma. 14 februari</i>	<i>start cursus voor gevorderden in Epe</i>	
<i>za. 26 februari</i>	<i>heideschonen Speulderveld (1)</i>	
<i>za. 5 maart</i>	<i>heideschonen de Vosselt</i>	
<i>do. 24 maart</i>	<i>Algemene Ledenvergadering in het Blanke Schot</i>	
<i>za. 26 maart</i>	<i>terugkomochtend (oud)cursisten) bij Berend</i>	
<i>za. 2 april</i>	<i>Algemene Ledenvergadering Imkers Nederland</i>	
<i>do. 21 april</i>	<i>lezing over biodiversiteit</i>	
<i>do. 23 juni</i>	<i>lezing over BD-imkeren</i>	
<i>za. 9 juli</i>	<i>Bijenmarkt Uddel</i>	
<i>di. 26 juli</i>	<i>zomermarkt Uddel</i>	
<i>za. 3 september</i>	<i>heideschonen Speuld (2)</i>	
<i>za. 29 oktober</i>	<i>ledenvergadering Imkers Nederland</i>	
<i>do. 20 oktober</i>	<i>lezing over honing</i>	
<i>za. 8 oktober</i>	<i>heideschonen Speulderveld (3)</i>	
<i>za. 15 oktober</i>	<i>afsluiting basiscursus</i>	
<i>za. 29 oktober</i>	<i>heideschonen Speulderveld (4)</i>	
<i>do 17 november</i>	<i>Algemene Ledenvergadering in het Blanke Schot</i>	